

Ενα οδοιπορικό αυτοθυσίας και ταπείνωσης

Είναι γνωστή η προσφορά του Δημήτρη Σταμέλου σε ιστορικές προσωπογραφίες αλλά και μυθιστορηματικές βιογραφίες, που καλύπτουν την τελευταία περίοδο του σκλαβωμένου γένους, την εθνεγερσία, καθώς και τα κατοπινά δύσκολα χρόνια, τα στιγματισμένα από έριδες, λάθη και αυτοθυσίες, όταν η Ελλάδα αγωνιζόταν να σχηματίσει το εθνικό της πρόσωπο, να το διαφυλάξει από τις ξένες επιρροές.

Οι πολύ σημαντικές μυθιστορηματικές βιογραφίες του, λογοτεχνικό είδος που ιδιαίτερα το προτιμούν οι νέες γενιές, είναι: «Μακρυγιάννης - Το χρονικό μιας εποποιίας» 1964, «Το Λιοντάρι της κλεφτουριάς - Ανδρούτσος, ο πατέρας του Οδυσσέα» 1977, «Κασιαντώνης - Η αποθέωση της παλικαριάς» 1980. Εξίσου σημαντικά, γραμμένα με πνοή και διορατικότητα, με αγάπη για την Ιστορία και το λαϊκό πολιτισμό, είναι και τα έργα του: «Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη - Πηγές, προανατολισμοί και κατακτήσεις από τον 16ο

αίωνα ως την εποχή μας» 1975, «Η Μάνα στην ορεινή Ρούμελη» 1982, αυτό το έργο κείμενο το αφιερωμένο στη βασανισμένη και περήφανη Ρουμελιώτισσα μάνα, «Ο θάνατος του Καραϊσκάκη - Συμπωματικό γεγονός ή οργανωμένη δολοφονία», 1982, ένα βιβλίο ντοκουμέντο, όπου με τολμηρή

ριά και τον Κολοκοτρώνη που ήταν θεός του. Και στη συνέχεια περιγράφει τις συγκλονιστικές μάχες, που υπήρξαν και καθοριστικές της παλιγγενεσίας. Ενα οδοιπορικό αίματος και αυτοθυσίας, στρατηγικής ιδιοφυΐας και αντιξοων συνθηκών, ένδειας και ικετευτικών επιστολών για ενίσχυση του Αγώνα, προδοτικών κινήσεων και ιδιοτελειών – που ο Νικηταράς τις αντιμετώπισε με ιδιαίτερη ευαισθησία και αίσθημα δικαίου. Σχεδόν όλα τα ιστορικά δρώμενα των συγκλονιστικών ημερών της Επανάστασης του '21 και των κατοπινών κρίσιμων χρόνων παρελαύνουν από τις σελίδες του τόμου αυτού, ντοκουμέντα που φωτίζουν τις κρυφές πτυχές της Ιστορίας, αποσπασματα χρονογραφιών, επιστολών, επισήμων εγγράφων. Ιδιαίτερα τονίζονται οι συμπληρωματικές προσπάθειες του Νικηταρά στις διαμα-

χες που ακολούθησαν μετά την απελευθέρωση, όταν το σπαραγμένο Γένος προσπαθούσε εναγωνίως να θεμελιώσει το νέο ελληνικό κράτος, διασφαλίζοντας τα δικαιώματα του λαού από τις ξενόφερτες επεμβάσεις.

Ετσι, ο Δημήτρης Σταμέλος, ανιστορώντας το βίο και την πολιτεία του Νικηταρά, μέσα από μια εκπληκτική χρονογραφική και βιβλιογραφική τεκμηρίωση, σκιαγραφεί ολόκληρο τον Αγώνα της Εθνεγερσίας, μια τοιοχογραφία γεγονότων και κορυφαιών φυσιογνωμιών, που με θυσίες ή προδοτικές πράξεις καθόρισαν το πεπρωμένο της φυλής μας σε εκείνη την οριακή στιγμή του Γένους.

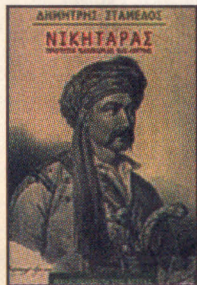
Είναι ιδιαίτερα συγκινητικές οι σελίδες του βιβλίου που μιλούν για την εξορία του Νικηταρά στην Αίγινα και τις κακουχίες που υπέστη. Ωπου να πεθάνει τυφλός και πάμ-

φτωχος σε ένα υπόγειο του Πειραιά, όπου ζούσε με τη γυναίκα και την κόρη του. Κι αυτό γιατί υπήρξε ένθερμος συμπαραστάτης της ζωής και του έργου του Ιωάννη Καποδίστρια και είχε αποδεχτεί τις ιδέες του για τη θεμελίωση του νέου ελληνικού κράτους. Αμέσως μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, ο Νικηταράς διώκεται και κατηγορείται ως συνωμότης εναντίον του Οθωνα. Και από τη στιγμή εκείνη αρχίζει μια ταπεινωτική πορεία προς το θάνατο, μια αντίστροφη, μαρτυρική βίωση των θυσιών και των οραμάτων της ελευθερίας για την οποία αγωνίστηκε.

Ο Δημήτρης Σταμέλος έγραψε ένα βιβλίο αγάπης όχι μόνο για τον Νικηταρά, αλλά και για την ιστορία και τους αγώνες του Γένους. Ενα βιβλίο που αναθερμαίνει τη συνείδηση του νεοέλληνα, το δεσμό του με τις ιστορικές του ρίζες, με τις αυτοθυσίες εκείνων που θεμελιώσαν τη σημερινή Ελλάδα. Και δικαία αποτελεί μια σημαντική προσφορά της νεοελληνικής γραμματείας. Εκτός από την εκπληκτική συλλογή βιβλιογραφικών στοιχείων και ντοκουμέντων, ο συγγραφέας αναζήτησε και στο δημοτικό τραγούδι τα κατορθώματα και τους αγώνες του Νικηταρά και παραθέτει τα αποσπάσματα. Ετσι, βλέπεις κανείς πώς περσε ο Νικηταράς μέσα στην ψυχή του λαού, πώς έγινε τραγούδι. «Πούσαι, μωρέ Νικηταρά, και συ Μαυρομάχλη / τους Τούρκους για να κλείσουμε μέσα στα μετερίζια».

Σήμερα βέβαια υπάρχει μια διαφορετική πολιτική στάση έναντι της Τουρκίας, όμως ως μην ξεχνάμε πως μόνον η ιστορική αλήθεια, η ιστορική αυτογνωσία οδηγεί στην υπέρβαση.

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ

**Νικηταράς, Πρότυπο
παλικαριάς και αρετής**

«ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ»,

ΣΕΛ. 410, ΤΙΜΗ 5.200 ΔΡΧ.

και οξυδερκή ματιά ο συγγραφέας ανασύρει από τη σιωπή του χρόνου καιρία ιστορικά γεγονότα,

για να δημιουργήσει τη διαλεκτική μιας τραγικής αμφισβήτησης γύρω από το θάνατο του Καραϊσκάκη.

Το νέο ιστορικό βιβλίο του Δημήτρη Σταμέλου, «*Νικηταράς - Πρότυπο παλικαριάς και αρετής*» είναι μια ιστορική μονογραφία του μεγάλου οπλαρχηγού του '21, μια διεξοδική και τεκμηριωμένη σκιαγράφιση του προσώπου του, έτσι όπως διαμορφώθηκε μέσα από τους αγώνες του, από το αίσθημα δικαίου που τον χαρακτήριζε, από το αχάραγο ήθος του και, κυρίως, από την «τόλμη και την αρετή» του. Έργο ζωής για τον Δημήτρη Σταμέλο, έργο μεγάλου μόχθου και αγάπης. Γιατί στον τόμο αυτό δεν περιορίζεται μόνο στον Νικηταρά ή Νικήτα Σταματελόπουλο – ή Τουρκοφάγο, όπως ονομάστηκε μετά τη μάχη των Δολιανών, όπου κατατρόπωσε τους Τούρκους, εδραιώνοντας έτσι τη νίκη του Βαλτετσίου που είχε γίνει πέντε μέρες νωρίτερα και ήταν καθοριστική για την κήρυξη της Επανάστασης.

Με ματιά διορατική και λόγο ώριμο, με αυστηρή κριτική σκέψη και τολμηρή διείσδυση στα ιστορικά γεγονότα, ο Δ. Σταμέλος σκιαγραφεί όλες τις κορυφαίες φυσιογνωμίες που πρωτοστάτησαν στα χρόνια της Εθνεγερσίας, τον Θ. Κολοκοτρώνη, τον Ανδρούτσο, τον Καραϊσκάκη, τον Δημήτριο Υψηλάντη, τον Μάρκο Μπότσαρη και πλείστους άλλους, όχι μόνον οπλαρχηγούς και καπεταναίους, αλλά και γραμματικούς, κλέφτες, γενικά, ανθρώπους που τον πλησίασαν και έπαιξαν ένα μικρό ρόλο στη ζωή του και, κατ' επέκταση, στον Αγώνα.

Ο συγγραφέας προσεγγίζει πολύ ανθρώπινα τον ήρωά του. Αρχίζει από τα παιδικά του χρόνια, όταν σκότωσαν τον πατέρα του και τον αδελφό του. Προχωρά στη δράση του ως κλέφτη, προεπαναστατικά ακόμη, υπό τον Ζαχα-